

seves confortables i higièniques sales de malalts, esplèndid saló de juntes, ben distribuïdes dependències i epaisos, ventilats i clars sòtans i patis que comuniquen els múltiples pavellóns.

Els metges de l'esmentat Hospital, Drs. Torras Pujalt, Grau P. i Cairó, juntament amb el Prior, acompanyaren als visitants, donant-los'hi tota mena de referències respecte als orígens del Hospital de Sant Pau. Digne de record en aquest sentit, és el del bon patrici en Pau Gil, qui juntament amb altres donants, ha contribuït a l'erecció d'aquest monument científic, social i artístic.

Els Srs. Congressistes visitaren les sales dels Sants Salvador i Leopold, les quines compten ja amb un nombre de 26 llits quisquna.

El Dr. Torras feu la presentació d'alguns cassos clínics interessants, i amb això es donà per acabada aquesta visita tant notable i que tant agradós record deixà a tots els assistents.

VISITA AL PALAU DE LA MUTUALTAT

Seguidament passaren els reunits a recorre la nova casa que amb aquest nom construeix la Quinta de Salut «La Alianza», on foren atesos exquisidament per alguns dels senyors del còs facultatiu del mateix amb son degà el Dr. J. Girona al front. La magnífica disposició de l'edifici, al que s'ha procurat dotar-lo de tot lo que pogués ésser convenient als malalts, fou mólt celebrada pels Srs. Congressistes. Aquests foren obsequiats amb un ben servit *lunch*, després del qual el Dr. J. Girona explicà la finalitat de la institució i oferí la casa a tots els que formen part del II CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA. El Dr. Puig i Sais, en nom de la Junta del mateix, remercià les atencions rebudes.

A les deu del matí el Dr. BARTRINA feu una sessió operatoria en sa clínica de la Facultat, sobre:

- 1.er Ulcus duodenal estenosant.
 - 2.^{ón} Ulcus de la petita curvatura amb probable implantació neoplàssica.
 - 3.er Fractura de la ròtula.
-

perar-se en el sòl patri. Cal, per tant, que metges i pacients es convincin d'aquesta veritat, senzilla com tot lo gran, i concisa com una fòrmula algebraica: *de que la salut dels catalans es pot recuperar integralment a Catalunya.*

Com a mitjà per a conseguir-ho, cal, en primer lloc, que els metges coneguin personalment els nostres balnearis, ja que visitant-los es posseeixen intel·lectiva i efectivament de ses preuades qualitats terapèutiques, i la fe que en ells hauràn adquirit serà comunicativa a llurs clients, amb lo qual hi guanyarà científica i econòmicament la nostra terra.

Amb aquest daler emprenguerem la aludida excursió una trentena de metges, com a representació de l'Associació, començant pel balneari de La Puda. Al peu del soperb macís del Montserrat, a la ribera del Llobregat, que li canalitza el ventijol marí, refrescant-lo sota la capa dels arbres ombrívols; que bé hom s'hi troba en els dies calitjosos. Estada virgiliana, digne d'un jardí d'Epicuri, t'enyoraràn per sempre més els excursionistes. Joventut, sabiduria, natura, goig de viure... tot se fon en la nostra ànima, produint un sentiment harmònic de sens igual encís.

L'amic F. Cardenal ens dona una sentada, inundats de natura, sobre el valor científic del balneari; la geologia, l'origen, la topografia, com a preliminars de la terapèutica, surten de sos llabis flúidament, sense amanerament acadèmic, quasi com a conversa didàctica, que se'ns infiltra i se'ns consubstancialitza tant com l'altra natura, que oralment per ell s'escola. Recorrem l'edifici, magne com un palau abacial, i sols a l'arribar al soterranis percebim el flaire de l'hidrògen sulfurat que es despren en estat lliure d'aquelles déus magnífiques amb que la sòrt dotà a Catalunya. Les aplicacions que se n'han fet són múltiples: banys de tota mena i amb tot confort, luxosos; ruixes nasals, bucals, vaginals, rectals; aparells inhaladors diversos... Tot és tècnicament aprofitat pels malalts de la pell. L'anomenada que té és l'heraut que pregona sa eficàcia en l'herpetisme, artritisme, en la sífilis, catarres respiratoris, afeccions de la matriu i annexes.

En el menjador, dormitoris i demés dependències, l'aire es veu lliure de les molècules del gas sulfidric; l'estada és confortable, apacible, serena, que retorna les energies perdudes.

Companys, siguem agraïts, dediquem un record an aquell inenarrable café, pres sota l'ombra i a la vora del riu, en aquella hora de sesta, de dolça gaubança; fem esment d'aquell pont encamat en les riberes adjuntes del balneari; de la passejada a

la superba cascata del Cairat, que porfiritza l'aigua, estrellant la llum, escumejant l'aire que empresona, i atronant l'espai amb sa remor que ens fa més impresionant aquella curta estada tinguda a les properes cales del riu. ¡Fra Garí, comprenem ta perdició! Poques hores hem estat per aquest alentorns, més la vida qu'hem gaudit és intensa; ens apar com una fita posada en la ruta de nostra existencia.

L'auto primer, i el tren després, ens traslladen cap a Tàrraga, on amb un altre auto arribarem a Vallfogona de Riucorp. Es de nit. Descansem, que bé ho necessitem per a guanyar lo perdut en les nits anteriors. ¡Quina estada més confortable! Aquestes habitacions son les d'un hostel de gran ciutat; l'higiene presideix; aigua, banys, *waters*, aireació pura i perfecta, majòliques, porcelanes, grés, estucs, ¡quin devassall de netedat! ¡I tot tan català! Reialment sentim l'orgull de la raça. I aquest airet refrescant i embaumat procedent de la Segarra i de l'Urgell, quins efluvís delitosos ens porta! Els jardins del voltant, park frondós, com conviden a la lectura sota l'ombra i sentats en un banc! El nostre satíric, el Rector renomenat, les gestes del qual, contades a l'infantesa pels nostres avis, reviu en com rondalles a la vora del foc, hi resta en efígie perenne. Realment per aquest lloc hi devies passejar, amb l'escolà, forjant aquells acudits que t'han fet immortal junt amb ta parroquia, en aquells temps malhaurats per la nostra patria, en que sòls erats tú qui polsaves la cítara catalana. Aquest xaragall, joguinós com un infant, que serpenteja llepant el balneari, es el riu Corp, dins les rientes aigües del qual s'enmirallen l'establiment i aquells xalets més enllà, blans com gavines, destriats, que fan guardia d'honor a l'esglesia de Nostra Dòna de la Salut.

Dins de l'edifici, en un soterrani, hi ha la déu màxima, en que l'art, fent-hi una gruta amb estalactites, xamosa com per habitar-hi dones d'aigua, ha retut homenatge a la natura. Tant aquesta déu com la de la *Font Nova*, reuneixen apreciabilíssimes propietats crenoteràpiques, utilitzades amb sorprenent èxit pel tractamen de les *anèmies*, *artritisme*, i *escrofulisme*, *cadarns diversos*, *faringitis*, *poagre*, *reumatisme crònic*, *uricemia*, *dermatosis*, *estrenyiment de ventre*, *congestions de fetge amb càlculs biliars*, utilitzacions clíniques que li han valgut l'anomenada justa del Carlsbad català.

El Dr. Giner, en una conferencia plena de gran observació

clínica i sabiduria pràctica, ens presentà aquestes propietats d'una manera rellevant amb exposició de diferents cassos clínics que les segellen, portant al nostre ànim la fonda convicció de l'immens valor dels manantials de l'establiment. Sigui'ns permés dedicar un lleu record a un confrare nostre, En Melció, metge de Guimerà, qui, malalt, requerí els auxilis de l'Associació. Una delegació d'excursionistes s'apressà de bon grat a satisfer els desitjos del pacient, havent hagut esment després, de que la visita no fou infructuosa, ja que sortosament, el nostre company guarí de la seva malaltia. Aquest fou el millor èxit de la excursió.

Aquest poble és digne de ésser conegut. Situat entre'l cim (cimera, Guimerà) i la falda d'un serrat, te ses cases materialment penjades. Son d'admirar la seva esglesia gòtica, algunes creus i forces cases del mateix istil, altres construccions que acusen l'arquitectura del renaixement, i una apotecaria del segle XVIII.

A quarts de quatre de la tarde, els autors se'ns emporten camí de la Espluga de Francolí, i a l'ésser a la creu del Tallat, bell exemplar de gòtic-florit, el panorama que guaitem es immens i indiscriptible; cap a ponent, nord i solixent, les planuries de l'Urgell que's continúen amb les de la Llitera d'Oscà, els plans de Balaguer, els de la Segarra i en els confins de l'horitzó la serralada del Montsech i del Cadi, amb el Pirineu esfumat en derrer terme; cap al mig-jorn, la joliva, joginosa i amable Conca de Barberà, solcada per múltiples vies, amb tots els matisos imaginables de la terra agrícola, que dóna impresió kaleidoscòpica. Devant de tanta sublimitat ens extasiem, el plaer ens inonda, beneim la excursió, considerem que si els catalans hem sigut assortats amb els balnearis, no ho hem sigut menys amb els panorames, i com a compendi de les nostres afeccions, retruny pel aire un «¡Visca Catalunya!» Baixen els autos per les carreteres que anguilegen; som a Solivella i Montblanch... i remuntem cap a la Espluga per l'itinerari de César (¡tot es gran!) voltem les muralles de Poblet i arrivem a l'hostal de la Masia Engracia.

Lo primer que ens sorpren es l'aigua rubinosa de les ampelles que veiem per tot arreu amb grandiosa profusió: és el ferro que conté; aviat recordem les infinites púbères que hi han trobat la riquesa de sang que els mancava por a cumplir les funcions

vitals femenines; el nombre incalculable de catalans que deuen llur naixença a n'aquestes aigües; la vida que a devassalls s'ha esmunyit per les venes i rostre de aquestes noies, ara rojes com si s'haguessin engolit el sol d'un dia de Juliol, i fresques com un matí de primavera, i *abans* musties, com flor ressecada. i blanques i engrogueïdas com lliu d'aigua.

No'ns podem aguantar més, i anem a visitar Poblet. Lo que compreguerem i sentirem fou lo més sublim; una d'aquelles hores culminants que per transcendents que sien les altres, pretèrites o futures, sempre resten amb inferioritat, destacant-se com el cim de les més altes montanyes. La impressió... és l'Himalaia dels nostres plaers. Mentalment referim la nostra gesta nacional, de la qual son testimoni les ruïnes del gran cenobi, i aleshores sentirem la vergonya de la nostra subordinació, l'oprobri dels vençuts. El ressorgiment de Poblet i el de Catalunya han d'ésser paralels. De retorn el sol s'en anava a la posta, i la silueta de les cúpules era l'únic que s'esfumava encara en l'horitzó, quan tot lo dels voltants havia ja desaparegut; així també sobrevisqueren a la decadència de Catalunya; alegoria que és tot un símbol.

El ferro abunda extraordinàriament per aquelles altes montanyes: un xaragall, un rierol, un rec, una canalica, per senzills que sien, ne porten. La excursió a dalt a la Pena ho confirma. El bosc-jardí extés per tota la muntanya, pregona alterosament la fe en la natura que tots tenim; la masia dels enginyers a dalt de tot és la mellor prova del amor al conreu que a tots ens anima: un postulat obligat de la «Festa de l'Arbre». Admirable exposició de plantes animals locals, màximes amoroses pels arbres, bona gent que ho cuida; tot és senzillament sublim.

Pels voltants del balneari s'hi troven a manta, parks, jardins, boscos, fonts diverses (ferro-manganoses, bicarbonatades, radiactives); les estades confortables per a satisfer al més exigent, amb tota mena d'higiene; enrajolats, llum, ventilacions, aigua, *waters*, etz., etz., en condicions de resistir la més severa crítica.

Així que els anèmics y les cloròtiques, els escrofulosos, els agotats nerviosos, els eczematosos, etz., hi trovaràn les indicacions terapèutiques oportunes.

En Peyrí donà una magistral conferència sobre la hidrologia mèdica d'aquestes aigües, que no cal dir satisfé del tot a l'auditori, com sortida de sa intel·ligència poderosa i culta.

Tots li remerciarem el profit que'n traguarem de la seva desertació.

Retornem a Barcelona amb la satisfacció del deure complet, com membres del Segón Congrès de Metges de Llengua Catalana, amb una munió d'afeccions patriòtiques i particulars desenrotllades; amb una constricció fraternal més íntima entre els excursionistes, i amb el ferm propòsit de protegir la nostra indústria crenoteràpica, que bé s'ho mereix.

Les mercés devem donar-les, molt merescudes, als propietaris i directors d'aquets tres establiments per l'alta honra que'ns dispensaren, obrint-nos de bat a bat totes les portes de les diverses dependències, i per l'hostatge que, a còs de rei, ens proporcionaren. La veritat, no podem aspirar a tant. Les ensenyances han sigut fructíferes, i en reprocitat ells i Catalunya en tocaràn les conseqüències.

El nostre president, doctor Freixas, com selecció dels excursionistes, fou l'encarregat de remerciar, per les altes distincions de que erem objecte, les quals sempiternament restaràn gravades en prova d'agraïment, dins lo més íntim dels nostres sentiments.

Fins a un altra.

B. CLOTET

DIA 5 DE JULIOL

Clausura de l'Exposició, a les quatre de la tarde.

A la sala de Junes de la Facultat hi presideixen els doctors RIERA I VILLARET, en representació del Sr. Degà, FREIXAS, ROCA i BASSEDAS.

El Dr. FREIXAS pronuncia el següent parlament:

Excm. Senyor:

Senyors:

La Junta de l'ASSOCIACIÓ GENERAL DE METGES DE LLENGUA CATALANA, que tinc l'assenyalada honra de presidir, tot just constituïda, va preocupar-se fonament de dugues de les obligacions que havia contret al acceptar el càrrec: la celebració del SEGÓN CONGRÉS, que s'ha efectuat i clòs amb l'èxit avalorat per